

РЕШЕНИЕ

№ 1234

гр. София, 17.10.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 14-ТИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на четвърти октомври през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Ася Събева

Членове: Георги Иванов
Кристина Филипова

при участието на секретаря Красимира Г. Георгиева
като разгледа докладваното от Ася Събева Въззивно гражданско дело № 20221000500746 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл.258 и сл.ГПК.

С решение 09.12.2021г., постановено по гр.д. № 308/2021г. по описа на СГС, ГО, 30 състав, е отхвърлен иск с правно основание чл.240 ЗЗД, предявен от Н. С. К. срещу Г. Л. Т., за заплащане на сумата от 40 500 лв., представляваща невърнат частично заем в общ размер от 47 000 лв., предадена на два пъти, както следва: на 27.07.2017г. сумата от 30 000лв, а на 28.07.2017г. - още 17 000лв., ведно със законната лихва от датата на исковата молба до окончателното плащане, както и иск по чл.86 ЗЗД за сумата от 135,01 лв. - законна лихва върху главницата от 40 500 лв. за периода от 31.12.2020г. до датата на исковата молба - 11.01.2021 г. като неоснователни.

Със същото решение Н. С. К. е осъден да заплати на Г. Л. Т. сумата от 2 100 лв. - разноси по делото.

В срока по чл.259 ГПК срещу решението е депозирана въззивна жалба от ищеца по делото.

Жалбоподателят-ищец Н. С. К. оспорва решението изцяло и моли съда да го отмени и уважи претенцията в пълен размер. Изтъква факта, че е безспорно между страните, че ответникът Г. Т. е получил реално процесните суми, а именно два транша от 17 000 лв. и 30 000 лева. Основният спорен въпрос, който следва да се изясни в хода на съдебното дирене, е основанието на което са предадени сумите- дали по Договор за заем или като инвестиция в съвместна стопанска дейност. Твърди, че е доказано пълно и главно, чрез гласни

доказателствени средства, че основанието е именно заем. Въпреки това СГС е отказал да кредитира показанията на единствения очевиден - син на ищеца, с мотива, че представлявали не „факти от действителността, а извод“. Намира, че не отговаря на обективната истина заключението на СГС, че св.Д. К. не знае какви отношения са имали баща му и ответника. Налице е преваратно тълкуване на показанията на свидетелите, като например се кредитират показанията на свидетеля Н. Ц. Г. (родственик на ответника), който „знае, че ищецът е давал пари, но не знае какви конкретно суми“. Основанието за предаването на сумата (заем) се потвърждава и от писмените показания пред СРП, в които изрично е посочено, че са налице заемни правоотношения с ответника Т.. Видно също така от приобщените по делото показания на свидетеля Б. пред СРП, той споменава за планирана или осъществявана съвместна дейност по внос на леки автомобили, единствено с ответника Т.. Липсата на познанство между този свидетел и ищеца е потвърдена и в о.с.з. Твърди, че е налице противоречие между неговите писмени обяснения пред СРП и показанията му пред СГС, при наличието на прекратена вече преписка. В първия случай името на ищеца изобщо не се споменава пред разследващите, а по делото свидетелят заявява, че само бил „чуval за С. К.“ от ответника Т.. Подобни отношения априори изключват направения от съда извод наличие на неформален договор за учредяване на „гражданско дружество“ от лица, които никога не са се виждали и никога не са обединявали усилията си за постигане на общ стопански резултат. В този смисъл намира за странно кредитирането от съда на свидетелските показания за осъществен внос на леки автомобили, реализирани печалби, реинвестирани средства и т.н., без да е налице каквато и да е конкретика. В случай, че дадено лице е участвало активно в дадено бизнес-начинание, то би следвало поне частично да е наясно относно реализираните сделки, цени на които МПС за закупени и т.н. Достоверността на свидетелските показания се разколебават и от очевидните разминавания в твърденията по време на проведената очна ставка между ищеца К. и свидетеля Т.. Моли решението да бъде отменено, а искът уважен по начина, по който е заявен в петитума на ИМ. Претендира разноски.

Въззиваемата страна Г. Л. Т. не изразява становище по жалбата в писмен вид. В о.с.з. оспорва жалбата като неоснователна и моли съда да потвърди решението като правилно и законосъобразно.

Софийски апелативен съд, действащ като въззивна инстанция, след като разгледа жалбата и обсъди събраните доказателства, приема за установено следното от фактическа и правна страна:

Производството е по реда на чл.79 вр.чл.240 и чл.86 ЗЗД.

Ищецът Н. С. К. твърди, че на 04.04.2017г. ответникът Г. Л. Т. получил от него в заем сумата от 30 000лв., а на 28.07.2017г. - още 17 000 лв. На 28.07.2017г. пред свидетели страните възпроизвели устно сключването на договор за заем, на обща стойност от 47 000 лв., които заемополучателят се задължил да върне в срок до 31.12.2020г. В изпълнение на договора, ответникът върнал на ищеца до края на 2019г. част от дължимата сума, а именно - 6 500 лв. Въпреки многократните обещания, до изтичането на срока по договора, той не

върнал остатъка от получения заем в размер на 40 500 лв. Ето защо претендира сумата от 40 500 лв., представляваща остатъка от дължимата сума по договора за заем, ведно със законната лихва от 31.12.2020г. до изплащане на вземането, която до 11.01.2021 г. - датата на исковата молба, възлиза на 135, 01 лв.

Ответникът Г. Л. Т. не оспорва получаването на процесната сума, оспорва единствено основанието т.е. че процесните суми са му предоставяни по силата на договор за заем.

Излага, че през 2017г. решил да се занимава с търговка дейност - внос и продажба на леки автомобили заедно със своя приятел - Б. Б.. Тъй като и двамата не разполагали със средства за финансиране на дейността, Б. предложил ответника да осигури финансирането на дейността, а той да се заеме с фактическия внос и продажба на автомобилите, както и с търговското дружество, чрез което ще се осъществява дейността. Братът на ответника - Ц. Л. Т. и техния общ приятел - ищецът К. - предложили да участват с необходимите средства, като се договорили, че печалбата от всеки внесен автомобил ще се дели между тях поравно. Съвместната търговска дейност започнала през май 2017г. В изпълнение на договорките между страните ищецът К. осигурил сума в общ размер на 47 000лв. в периода май-октомври 2017г. Тази сума, ведно с други средства, осигурени от брата на ответника, били предадени на Б. Б. на части, като общо за периода Т. предал на Б. сума в размер на 92 000лв., за което не е получавал документ, т.к. отношенията между страните били основани на приятелски начала. Цялата печалба от дейността, получена от ответника, в общ размер на 19 500 лв., била поделена между него, неговия брат и ищеца, съгласно договореното - по 6 500лв. за всеки. След като в началото на 2019г. тримата осъзнали, че съвместната търговска дейност няма да се осъществява, след множество проведени разговори с Б. и неговия партньор от Швейцария Г. М., получили уверение, че инвестираната сума ще им бъде възстановена в кратки срокове. След като това не се случило, страните по делото и Ц. Т. заедно решили да подадат жалба до Софийска градска прокуратура, с която поискали да бъде образувано наказателно производство срещу лицата, въвели ги в заблуждение с цел набавяне на облага срещу обещание за извършване на съвместна търговска дейност, изразяваща се в закупуване, внос и продажба на употребявани автомобили от Конфедерация Швейцария, от действията на които, са претърпели вреди. Жалбата била подадена от името на ответника и по нея към момента е образувано производство с пр. №43178/2020г. на СГП. Въз основа на изложеното, оспорва да е получавал сумата от 47 000 лв. по договор за заем. Признава и не оспорва факта, че ищецът му е предал следните суми - на 27.07.2017г. сумата от 30 000лв, а на 28.07.2017г. - още 17 000лв. Поддържа, че предаването е осъществено за реализиране на търговски цели, в съответствие с постигнати договорки за извършване на съвместна търговска дейност. Освен това, оспорва предаването на сумите да е ставало в присъствието на свидетели и твърди, че получената от ищеца сума от 6 500лв. не представлява частично погасяване на дадена в заем парична сума, а представлява изплащане на печалба от съвместна търговска дейност. Претендира разноски.

От фактическа страна се установява, че страните по делото се намирали в близки приятелски отношения. По делото е безспорно, че сумата от общо 47 000 лв. е предадена

фактически от ищеца на ответника на два пъти - на посочените по-горе дати, страните спорят единствено по въпроса на какво основание е станало това. Ищецът твърди наличието на устен договор за заем, съгласно който ответникът е поел задължението да върне заемната сума в срок до 31.12.2020г. Ответникът оспорва тези твърдения и на свой ред твърди, че процесната сума е получил по силата на други правоотношения между страните, свързани с осъществяването на общо бизнес начинание по внос на леки автомобили от Швейцария и тяхната препродажба в България. Получената печалба разпределяли помежду си.

По делото са ангажирани гласни доказателствени средства, а именно - разпит на св.Д. К. /син на ищеца/, Б., Т. /брат на ответника/ и Г. /братовчед/, разпитани в о.с.з. на 19.11.2021г., чийто показания съдът кредитира при условията на чл.172 ГПК.

От показанията на Д. Н. К., /син на ищеца/, става ясно, че познава лично Г. Т.. Не знае точно какви отношения е имал последния с баща му, но е присъствал лично на предаването на сумата - през април 2017г. на сумата от 30 000 лв., а на 28.07.2017г. - още 17 000 лв. Заявява, че сумите са дадени в заем, защото лично е присъствал на предаването им. Не помни в какъв срок е обсъждано да се върнат парите. Лицето Б. Б. не познава, не му е известно баща му да е давал други суми в заем, не му е известно баща му да е викан за разпит в полицията във връзка с внос на автомобили. Твърди, че към този момент баща му лежал вкъщи със счупен крак, бил във влошено здравословно състояние около 4 месеца и няма как да е предприел осъществяване на каквато и да търговска дейност. Не знае изобщо за такава, свързана с внос и продажба на л.а., като подчертава че са изключително близки с баща си и всичко си споделят.

От своя страна св.Б. Б. заявява, че познава лично ответника Т., а името на ищеца само е чувал от него. В периода 2017 - 2019г. той и ответникът имали общо начинание, свързано с търговия с автомобили. В началото започнали съвместна дейност с Г. Т., като и двамата участвали с пари. Връзката с Швейцария се осъществявала от Б. чрез негов познат - Г. М.. Скоро след началото Г. предложил да надградят това, което правят, като вложат повече средства. Б. се съгласил, като уговорката била - тъй като Б. бил връзката с М., той да получи 50% от евентуалната печалба, а останалите 50 % да се разпределят от Т., според уговорките му с лицата, осигурили финансирането. По-късно разбрал от Г., че сумите, впоследствие вложени в начинанието, са били осигурени от две лица - ищецът К. и братът на ответника Ц. Т., когото свидетелят също познава. Не е наясно какви са били конкретните договори между тях относно разпределението на печалбата - той държал само на неговите 50 % и не се е интересувал от начина, по който се разпределят останалите суми. В началото дейността била успешна. Имало печалби, които били разделени между Б. и ответника поравно, а от него знае, че неговата половина се е разпределяла между него и т.нар. „инвеститори“ - брат му Ц. и ищеца, но заявява, че не помни конкретни суми. Дейността продължила около 2 години, когато през 2019г. М. започнал да не си вдига телефона и да не се появява на обичайните места, където преди това Б. го намирал чрез други лица, които също живеели в Швейцария. Свидетелят бил силно притеснен от ситуацията, влошили се отношенията му с Г., а доколкото знае - влошени били и отношенията на ответника с брат му. За да открият

лицето М., решили да пуснат жалба в полицията. Жалбата била подадена от Г. Т., образувано било досъдебно производство, но по-късно било прекратено.

От своя страна Ц. Т. /брат на ответника/ заявява, че в началото на 2017г. Г. и Б. започнали бизнес с автомобили. Свидетелят разполагал с някаква сума пари от продаден имот и след обмисляне, решил, че иска да се включи в бизнеса. Възможността била обсъдена на среща, на която присъствал и ищецът К.. Свидетелят заявява, че тримата били много близки приятели. Срещата се провела в неговото жилище /на ищеца/. Н. също разполагал със заделени пари и решил да участва. Уговорката била 50% от печалбата да е за Б., а другите 50% да се делят поравно между свидетеля и страните по делото. Започнали търговията - внос на автомобили и продажба в страната. Свидетелят и ищеца участвали само финансово, а самата дейност се осъществявала от Г. и Б.. Първоначалните печалби връщали обратно в бизнеса за купуване на следващи автомобили. Впоследствие единично си разделили печалба от общо 19 500лв. - по 6 500лв. за Н., Г. и Ц., след което обаче „нещата се затегнали“. Хората в Швейцария започнали да правят някакви проблеми. Нямаło постъпления, парите „изчезнали“, всички си развалили отношенията и се карали много. Имало многократни срещи между участниците, като в крайна сметка било взето решение да се подаде жалба в полицията от Г. срещу Б., който също бил съгласен с това. На среща между Г., Ц. и Н., проведена в жилището на Н., заедно написали жалбата, като впоследствие Г. я подал от свое име. Никога не е била провеждана среща, на която да са присъствали и Н. и Б. - с тях свидетелят се е виждал поотделно. Лично не е присъствал на предаването на пари от ищеца на ответника, но знае, че пари са давани за общия им бизнес.

По искане на ищцовата страна и на осн. чл.174 от ГПК е допусната очна ставка между св.Ц. Т. и ищеца. На въпроса откога се познават, свидетелят заявява, че познава ищеца от 15 години, а ищеца - че познава свидетеля от не повече от шест години. На въпроса уговарянали ли е между братята Т.и и ищеца търговска дейност през 2017г., ищецът категорично отрича, а свидетелят потвърждава вече заявеното по-горе - че между страните е била направена уговорка за бизнес отношения, в които Н. и свидетелят са участвали със суми пари, като инвестиция срещу печалба. На въпроса провеждана ли е среща с оглед изготвянето на жалба срещу Б. в дома на ищеца, свидетелят заявява, че такива срещи е имало неколкократно, а ищеца - че е присъствал на среща на бензиностанция между Г., Ц. и някакъв адвокат, на която е била обсъждана жалба срещу Б., но в дома му такива срещи никога не е имало.

От своя страна св.Н. Г. /втори братовчед на ответника/ посочва, че през 2017г. Г. му се обадил по телефона, като по това време свидетелят живеел в Италия. Казал му, че ще прави бизнес с автомобили с негови познати и му предложил участие. Към онзи момент свидетелят отказал. Впоследствие, през есента на 2018г. Г. се прибрал в България и тъй като разполагал с пари, се поинтересувал как върви бизнеса, с цел да се включи. Била проведена среща между свидетеля, Г. и Н. в кафене в кв.„Иван Вазов“, на която свидетелят заявил желанието си да участва в дейността с 20 000 евро. В рамките на разговора, те му казали, че за момента не може да участва и трябва да изчака известно време. По-късно, от техен общ познат разбрал, че бизнесът не върви и окончателно се отказал да инвестира, като вложил парите си

в бизнес с внос на енергийни напитки от Южна Африка. Заявява, че от Г. знае, че ищецът му е давал пари за общия бизнес, но не знае какви конкретно суми.

По искане на ищцовата страна и на осн. чл.174 ГПК е допусната очна ставка между св.Г. и ищеца. На въпроса дали страните се познават, свидетелят потвърждава вече заявеното, че познава Н. К. от срещата, проведена през 2018г. в кафене в кв. „Иван Вазов“, а ищецът заявява, че допуска да е възможно някога да е виждал свидетеля, но не го познава лично.

От постъпило по делото писмо от СРП на л.64 се установява, че ДП №228 ДПИП 15033/2021 по описа на 04 РУ - СДВР, пр.пр. №43178/2020г. по описа на СРП, образувано по споменатата в свидетелските показания жалба на ответника, е било прекратено с постановление от 07.10.2021г.

Няма новопредставени доказателства пред настоящата инстанция

При така установената фактическа обстановка съдът намира следното от правна страна:

Безспорно заемът за потребление е реален договор, който се счита сключен, когато въз основа на постигнатото съгласие между страните по него едната страна даде, а другата получи в заем парична сума. Това следва от разпоредбата на чл.240 ЗЗД, където сделката е регламентирана. С оглед горното, за да има валидно сключен договор за заем, освен постигнато съгласие между страните т.е. основание /кауза/, следва да има и реално предаване на сумата, предмет на договора. **Когато такова реално предаване на сумата липсва, фактическия състав на сделката не е осъществен.** При спор относно дължимостта на сума, за която се твърди, че е дадена в заем, в доказателствена тежест е за страната, която се позовава на сделката при условията на пълно и главно доказване т.е. ищецът следва да установи както основанията за предаване на сумата, така и обстоятелството, че сумата е реално предадена.

СГС е приел, че ищецът е доказал единствено реалното предаване на процесната сума от ищеца към ответника, но не и основанията за заем, поради което и с оглед разпределението на доказателствената тежест, е приел за неосъществени се онези правни последици, чийто правопроизводящ факт е останал недоказан пълно и главно .

Настоящата съдебна инстанция споделя горните правни изводи по следните съображения:

На първо място съгласно задължителната съдебна практика съдържанието на договора за заем следва да се тълкува според волеизявленията на страните и поетото задължение за връщане на паричната сума, т.е. ако заемателят се задължи да върне заетата сума или вещи от същия вид, количество и качество. Договорът е реален, защото единият елемент от фактическия му състав е предаването в собственост, а другият елемент - съгласието за връщане. Ако първият елемент липсва налице е обещание за заем, **а ако липсва вторият, няма договор и даденото е без основание.** Тъй като тежестта да докаже съществуването на договора за заем е за страната, която търси изпълнение по него, САС намира за недоказано наличието на договор за заем, сключен между страните по делото, доколкото от страна на

ищеца не са ангажирани доказателства в тази насока, освен противоречивите показания на св.К. /син/, които се ценят при условията на чл.172 ГПК. В случая, страните не спорят досежно реалното предаване на сумата от 47 000 лв. от ищеца на ответника.

Предоставянето на процесните суми за осъществяване на съвместна търговската дейност, при по^нето задължение за връщане на печалба от покупка и продажба на л.а. /внос от Швейцария/ следва да се квалифицира като изплащане на задължение за дивиденди. **Ето защо няма пречка да бъдат слушани свидетелски показания, доколкото според константната практиката на ВКС, при наличие на различни хипотези относно факта на плащане, не може от самия факт на предаването на сумата, при липса на други данни, да се презюмира, че страните сключват договор за заем. Аналогично е положението, когато едно лице издава разписка, че дължи определена сума пари (хипотеза, разгледана в решение № 218 от 14.02.2003г.). При липса на други данни не може да се презюмира от самия факт на признанието на задължението, че то е възникнало от заемен договор. Възможно е това задължение да произтича от друг източник и ищецът не е освободен от задължението да установи този източник с допустимите от закона доказателствени средства. В случая не е доказано пълно и главно, че предаването е извършено въз основа на сключен договор за заем между ищецът, в качеството му на заемодател и ответникът, в качеството му на заемател.**

В този смисъл настоящата съдебна инстанция намира, че искът за реално изпълнение на поетото договорно задължение за връщане на заетата сума е недоказан и като такъв същият правилно е отхвърлен. Налице е съвпадение на изводите на първа и втора инстанция, поради което решението следва да бъде потвърдено.

ПО РАЗНОСКИТЕ:

Обжалваем интерес от 40 500 лв.

На основание чл.78 ал.3 ГПК жалбоподателят-ищец дължи в полза на въззиваемата страна направените по делото разноски за въззивна инстанция в размер на 3000 лв. платен адв.хonorар.

Воден от горното и на основание чл. 272 от ГПК, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение 09.12.2021г., постановено по гр.д. № 308/2021г. по описа на СГС, ГО, 30 състав.

ОСЪЖДА Н. С. К., ЕГН ***, гр. ***, ул. „****“, ет. ***, ап. ***, ДА ЗАПЛАТИ В ПОЛЗА НА Г. Л. Т., ЕГН *****, гр. ***, ул. „****“ № *****

сумата 3000 лв. /три хиляди/ направени разноски пред въззивна инстанция на основание чл.78, ал.3 ГПК.

Решението подлежи на обжалване пред ВКС в едномесечен срок от съобщението с касационна жалба.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____